

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/6/2023
Identifikačné číslo spisu:	6121374714
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6121374714.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu F. V., narodeného XX. R. XXXX, F., N. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Rudolfom Mičietom, Bratislava, Medzilaborecká 21, proti žalovanej obchodnej spoločnosti ŠÁŠIK & Partners s. r. o., Bratislava, Sokolská 18, IČO: 36 860 069, zastúpenej advokátkou JUDr. Evou Vidovou, Svätý Jur, Vinohradnícka 469/14, o zaplatenie 123 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B5-50C/45/2021, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. mája 2022 sp. zn. 3Co/68/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) uznesením z 18. januára 2022 č. k. 50C/45/2021-84 návrh žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie z 9. decembra 2021 č. k. 50C/45/2021-71, ktorým rozhodol podľa § 274 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), zamietol.

1.1. Súd prvej inštancie konštatujúc, že žalovaná si nespĺnila základné povinnosti sporovej strany, keď sa nedostavila na súdne pojednávanie, na ktoré bola riadne predvolaná a na ktorom navrhla protistrana rozhodnúť vo veci kontumačným rozsudkom, a preto boli splnené všetky zákonné podmienky na rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie žalovanej v zmysle § 274 CSP, skúmal, či žalovanou uvádzané skutočnosti možno považovať za ospravedlniteľný dôvod na zrušenie kontumačného rozsudku. Uviedol, že žalovaná ako dôvod svojej neúčasti na nariadenom súdnom pojednávaní dňa 09. decembra 2021 označila úraz nosa jej jediného konateľa, ku ktorému došlo dňa 08. decembra 2021 tak, že tento narazil do dverí a následne sa podrobil nemocničnému ošetreniu. Súd prvej inštancie konštatoval, že predložené listinné dôkazy nepreukázali, že by zdravotné komplikácie znemožnili konateľovi žalovanej bez ďalších pochybností informovať konajúci súd v predstihu, formou mailu, telefonicky, prípadne elektronickým podaním, o tom, že sa súdneho pojednávania nezúčastní. V tomto smere tiež zdôraznil, že úraz sa konateľovi žalovanej stal deň pred pojednávaním v dopoludňajších hodinách, pričom tento bol objednaný na repozíciu ľavej nosovej kosti v lokálnej anestézii až na druhý deň (09. decembra 2021) o 14.00 hod.

Zároveň, okolnosti neprítomnosti žalovanej na súdnom pojednávaní neboli takej intenzity, že by žalovanej znemožnili ustanoviť za seba substitúta alebo poveriť advokátskeho koncipienta, resp. kolegu advokáta, všetko i na základe ústnych pokynov, príp. písomných, transformovaných do elektronickej verzie i treťou osobou. Na základe uvedeného súd prvej inštalácie uzavrel, že žalovanej žiadne okolnosti nebránili v tom, aby včas ospravedlnila svoju neúčast' na nariadenom súdnom pojednávaní a žiadala o jeho odročenie, resp. aby upovedomila konajúci súd o nemožnosti účasti na ňom, príp. sa dala na ňom i zastúpiť.

1.2. Súd sa okrajovo zaoberal i námietkou miestnej nepríslušnosti, ktorú žalovaná vzniesla v návrhu na zrušenie kontumačného rozsudku, pričom konštatoval, že v danej veci bol prvým procesným úkonom žalovanej podaný odpor proti platobnému rozkazu vydanému v upomínacom konaní, a preto v zmysle § 42 CSP na žalovanou vznesenú námietku nebolo možné prihliadnuť.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej uznesením z 31. mája 2022 sp. zn. 3Co/68/2022 rozhodnutie súdu prvej inštalácie potvrdil a žalobcovi nepriznal proti žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. V odôvodnení vyslovil názorovú zhodu s prvoinštančným súdom a dospel k záveru, že žalovaná dôvod opodstatňujúci zrušenie rozsudku pre zmeškanie predpokladaný ustanovením § 277 ods. 2 CSP neuvedla. Odvolací súd uviedol, že i keď žalovanou koncipované dôvody na strane jej konateľa vznikli neočakávane a tento ich evidentne nemohol vopred predvídať, tieto nastali preukázateľne dňa 08. decembra 2021 v dopoludňajších hodinách, t. j. deň pred súdnym pojednávaním (na ktoré bola žalovaná riadne predvolaná), pričom z ničoho nevyplyva, že by boli takého závažného charakteru, že by jej znemožňovali informovať o nich a o svojej neúčasti na pojednávaní dňa 09. decembra 2021 vec prejednávajúci súd v dostatočnom časovom predstihu. Podľa jeho názoru obsah lekárskeho nálezu ORL Kliniky s. r. o. v žiadnom smere nenaznačuje, že by konateľ žalovanej utrpel „devastačné“ zranenie tváre, v dôsledku ktorého by sa musel „okamžite podrobiť“ operačnému zákroku“, ako uvádzala žalovaná v odvolaní, keďže na tento zákrok bol objednaný z domáceho prostredia až nasledujúci deň v poobedňajších hodinách. Podotkol, že nešlo o také zranenie, ktoré by bezprostredne ohrozovalo zdravotný stav konateľa žalovanej a znemožňovalo jej ospravedlniť sa z nariadeného súdneho pojednávania, príp. si zvoliť zástupcu a zabezpečiť jeho účasť na ňom. Odvolací súd teda konštatoval, že okolnosti, ktoré nastali na strane konateľa žalovanej dňa 08. decembra 2021, t. j. deň pred súdnym pojednávaním, neboli takej intenzity, že by mu zabraňovali svojej neprítomnosti na pojednávaní dňa 09. decembra 2021 včas ospravedlniť a požiadať o jeho odročenie. Pre úplnosť dodal, že k takému procesnému úkonu mohol konateľ žalovanej pristúpiť i dodatočne, t. j. v dňoch nasledujúcich po súdnom pojednávaní, a nie až po doručení kontumačného rozsudku znejúceho v jej neprospech (viac ako mesiac po súdnom pojednávaní). Pokiaľ išlo o argumentáciu žalovanej týkajúcu sa námietky miestnej nepríslušnosti konajúceho súdu, odvolací súd s poukazom na obsah spisu uviedol, že Okresný súd Banská Bystrica žalovanú pripísom zo dňa 13. októbra 2021, ktorý jej bol doručený dňa 29. októbra 2021, informoval o postúpení veci Okresnému súdu Bratislava V ako súdu príslušnému na jej prejednanie, na ktorý pripis žalovaná nereagovala a nevzniesla voči postúpeniu veci žiadne námietky. Ďalej poznamenal, že žalovaná ostala pasívna i po obdržaní výzvy konajúceho súdu na vyjadrenie k replike žalobcu. Za situácie, keď žalovaná mala preukázateľnú vedomosť o postúpení veci na Okresný súd Bratislava V a „vyčkala“ s námietkou miestnej nepríslušnosti tohto súdu až do podania návrhu na zrušenie kontumačného rozsudku, odvolací súd prisvedčil prvoinštančnému súdu, že nevyužila možnosť uplatniť túto námietku včas, hoci tak mohla urobiť.

2.2. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na ustanovenia § 420 písm. e) a § 420 písm. f) CSP.

3.1. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. e) CSP dovolateľka uviedla, že vo veci rozhodol nesprávne obsadený súd, ktorý bol súdom nezákonným. Spresnila, že Okresný súd Bratislava V danú vec prejednal a rozhodol ako miestne nepríslušný súd. Súdny pochybil, pokiaľ z legitímne podanej námietky (miestnej nepríslušnosti) zákonne nevychádzali a túto nevzali do úvahy. Podľa jej názoru odvolací súd nesprávne považoval za jej prvý procesný úkon, ktorý jej patril, oznámenie

súdu o postúpení veci, resp. oznámenie o termíne súdneho pojednávania. Uvedené je v rozpore so samotným zákonným znením ustanovenia § 41 CSP.

3.2. Dovolateľka ďalej namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu nezodpovedá požiadavkám spravodlivosti a má povahu svojvoľného rozhodnutia. Súd sa nevyporiadal s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Podotkla, že v celom konaní neboli posúdené jej námietky ohľadom nedostatku aktívnej a pasívnej legitímácie v konaní, pričom podľa jej názoru nikdy nedošlo k vytvoreniu takého hmotnoprávneho vzťahu, na aký sa žalobca odvolával v žalobe. Odvolací súd rovnako odignoroval aj posúdenie ďalších odvolacích námietok, v ktorých dôvodne spochybňovala nedostatok zákonných podmienok pre riadne začatie a tiež vedenie tohto súdneho konania. Dovolateľka ďalej namietala nesprávne právne posúdenie veci, ktoré bolo založené na chybnom výklade a aplikácii ustanovenia § 277 ods. 2 CSP, upravujúceho možnosť a zákonné predpoklady zrušenia rozsudku pre zmeškanie. Poukázala na to, že ospravedlniteľnou skutočnosťou (dôvodom) v zmysle predmetného ustanovenia bol v danom prípade úraz konateľa žalovanej a jeho operačný zákrok na klinike v Banskej Bystrici, ktorému sa podrobil v deň uskutočnenia súdneho pojednávania. Žalovaná dodala, že nedostatok jej ospravedlnenia neúčasti na súdnom pojednávaní a ani to, že sa nenechala právne zastúpiť niekým iným, nemohli mať v žiadnom prípade rozhodujúci vplyv na posúdenie právnej skutočnosti, či v jej prípade existoval ospravedlniteľný dôvod predmetnej neúčasti. Uzavrela, že zamietnutím odvolania jej odvolací súd zmaril a odoprel dosiahnutie legitímnej nápravy v konaní, ktoré bolo od počiatku zmätočné a v ktorom došlo k vydaniu rozsudku pre zmeškanie v rozpore s požiadavkami spravodlivosti.

3.3. Vzhľadom na uvedené navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutia nižších súdov zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň žiadala odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol podané dovolanie ako procesne neprípustné odmietnuť podľa § 447 písm. c) CSP.

5. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

6. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Žalovaná tvrdí, že v danom prípade rozhodoval nesprávne obsadený súd, keďže súdy nezohľadnili jej legitímne podanú námietku miestnej nepríslušnosti konajúceho Okresného súdu Bratislava V.

13. Právo na zákonného sudcu je zaručené v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého nemožno nikoho odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon. Uvedený ústavný príkaz predstavuje pre každého účastníka konania rovnakú záruku, že na rozhodovanie o jeho veci sú povolávané súdy a sudcovia podľa vopred vybraných zásad (procesných pravidiel).

14. Princíp nebyť odňatý zákonnému sudcovi bol v civilnom sporovom konaní premietnutý aj do ustanovenia § 420 písm. e) CSP. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Súdna prax je pritom jednotná v tom, že súd treba považovať za nesprávne obsadený aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca.

15. Ústavný súd Slovenskej republiky pojem zákonného sudcu vykladá tak, že ním je sudca, ktorý bol pridelený na výkon funkcie na súd toho stupňa súdnej moci, ktorý je vecne a miestne príslušný rozhodnúť za predpokladu, že podľa rozvrhu práce ide o sudcu oprávneného konať a rozhodnúť určitý druh súdnej agendy. Podstatou práva na zákonného sudcu je, že príslušnosť súdu pre riešenie konkrétnej veci sa musí riadiť vopred stanovenými pravidlami, a že podľa vopred stanovených pravidiel sa musí odohrávať aj pridelenie veci konkrétnemu sudcovi alebo senátu v rámci takto určeného súdu. Zásada zákonného sudcu predstavuje jednu zo základných záruk nezávislého a nestranného súdneho rozhodovania v právnom štáte a podmienku riadneho výkonu tej časti verejnej moci, ktorá bola súdom ústavne zverená. Dodržanie všeobecných zákonných podmienok určenia príslušnosti súdu je zárukou toho, že nedôjde k svojvoľnému určovaniu príslušnosti súdu, ktorého cieľom by mohlo byť ovplyvnenie výsledku súdneho rozhodovania.

16. Podľa § 36 ods. 1 a 2 CSP konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

17. Podľa § 41 CSP súd skúma miestnu príslušnosť iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí; výlučnú miestnu príslušnosť skúma aj bez námietky na začiatku konania.

18. V posudzovanej veci je sporné, či žalovaná uplatnila námietku miestnej nepríslušnosti včas. K tomu dovolací súd uvádza, že vznesenie námietky miestnej nepríslušnosti žalovaným podľa § 41 CSP je jeho procesným právom. Súd miestnu príslušnosť (okrem výlučnej miestnej príslušnosti) neskúma sám z úradnej povinnosti, ale až po tom, ako žalovaný vznesie pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí, námietku miestnej nepríslušnosti, a ak je táto dôvodná, postupuje sa podľa § 43 CSP. Prvým procesným úkonom, ktorý žalovanému patrí, je procesný úkon, ktorý mohol žalovaný v sporovom konaní vo vzťahu k súdu urobiť. Spravidla pôjde o vyjadrenie k žalobe (§ 167 ods. 2 CSP) alebo odpor proti platobnému rozkazu (§ 267 ods. 1 CSP). Ak tento prvý procesný úkon žalovaný nevyužije, neposúva sa

právo namietať miestnu nepríslušnosť na ďalší procesný úkon, napríklad odvolanie proti rozsudku a pod., ktorý žalovaný v konaní reálne urobil. Uplynutím lehoty na vyjadrenie k žalobe (alebo na podanie odporu a iné) ako prvému procesnému úkonu, ktorý mu patril, je nedostatok miestnej príslušnosti zhojený a právo žalovaného namietať miestnu nepríslušnosť konajúceho súdu zaniká (k tomu porovnaj aj sp. zn. 4Cdo/94/2022).

19. Vzhľadom na uvedené sa dovolací súd plne stotožňuje s odôvodnením odvolacieho súdu (bod 23. napadnutého rozhodnutia), ktorým sa vysporiadal s námietkou miestnej nepríslušnosti súdu prvej inštancie vznesenou žalovanou. Z obsahu predmetného spisu vyplýva, že pôvodne konajúci kauzálny príslušný „upomínací“ súd Okresný súd Banská Bystrica žalovanú listom zo dňa 13. októbra 2021 (č. 1. 41 spisu), ktorý jej bol riadne doručený dňa 29. októbra 2021, upovedomil o postúpení veci Okresnému súdu Bratislava V ako súdu príslušnému na jej prejednanie. Následne jej súd doručil uznesenie zo 16. novembra 2021 č. k. 50C/45/2021-57, ktorým ju vyzval na vyjadrenie k replike žalobcu, a zároveň predvolanie na súdne pojednávanie vytýčené na 09. december 2021. Aj túto zásielku prevzala žalovaná dňa 02. decembra 2021. Na uvedené procesné úkony súdu žalovaná nijako nereagovala, pričom treba osobitne zdôrazniť, že voči postúpeniu veci nevzniesla žiadne námietky. Pokiaľ za tohto stavu žalovaná uplatnila námietku miestnej nepríslušnosti až v návrhu na zrušenie následne vydaného kontumačného rozsudku (ako následku jej ďalšej procesnej pasivity), je aj s ohľadom na zásadu „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. práva patria bdelym, nevyhnutné konštatovať, že na takto vznesenú námietku nemožno nazeráť ako na uplatnenú včas, pričom prihliadnutie na ňu by bolo v príkrom rozpore so zmyslom a účelom ustanovenia § 41 CSP.

20. Dovolací súd s ohľadom na správny postup súdov nižších inštancií dospel k záveru, že prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. e) CSP nevyplyva.

21. Dovolateľka ďalej vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala (i) nesprávny výklad a aplikáciu ustanovenia § 277 ods. 2 CSP, (ii) nevysporiadanie sa s odvolacími námietkami, (iii) nesprávne právne posúdenie vecnej legitímácie v konaní.

22. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

23. Najvyšší súd už v judikátoch R 23/1994 a R 4/2003 a tiež v rozhodnutiach sp. zn. 1Cdo/41/2000, 2Cdo/119/2004, 3Cdo/108/2004, 3Cdo/231/2008, 4Cdo/20/2001, 5Cdo/434/2012, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/142/2013 konštatoval, že o znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konať pred súdom ide tiež v prípade postupu súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané. Aj v zmysle súčasnej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu

(2Cdo/195/2018, 3Cdo/34/2017, 5Cdo/65/2018, 7Cdo/101/2018, 8Cdo/7/2018) dochádza k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP postupom súdu, ktorý sa bez splnenia procesných predpokladov odmietne zaoberať meritom veci (napríklad konanie zastaví alebo odvolací súd odmietne odvolanie).

24. Podľa § 274 CSP na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a) na návrh žalobcu rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietne, ak a) sa žalovaný nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalobca poučený o následku nedostavenia sa, vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a b) žalovaný neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

25. Podľa § 277 ods. 2 CSP ak žalovaný z ospravedlniteľného dôvodu zmeškal pojednávanie vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, súd na návrh žalovaného tento rozsudok uznesením zruší a nariadi nové pojednávanie.

26. Rozsudok pre zmeškanie predstavuje osobitný druh súdneho rozhodnutia, ktorý predstavuje následok procesnej pasivity procesných strán v sporovom konaní. V kontradiktórnom procese majú byť nositeľom procesnej iniciatívy sporové strany - žalobca iniciuje konanie a má mať záujem na efektívnom vedení „svojej právnej veci“, a rovnako žalovaný, ak má v spore procesne obstať, musí vyvíjať iniciatívu vo forme svojej procesnej obrany [porovnaj tiež Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1001; (ďalej len „Komentár“)].

26.1. Žalovaný je v sporovom konaní subjekt, ktorý má vyvíjať procesnú iniciatívu, a to vo vlastnom záujme ten-ktorý spor „vyhrať“. V kontradiktórnom konaní je procesná zodpovednosť za vedenie sporu na sporových stranách. Ak teda žalovaný nerešpektuje súdom uložené povinnosti (v tomto prípade ide o povinnosť zúčastniť sa na nariadenom pojednávaní), zodpovedá tomu i forma rozhodnutia.

27. Ospravedlniteľným dôvodom v zmysle § 277 ods. 2 CSP sú len také okolnosti, ktoré na strane žalovaného nastali neočakávane, boli príčinou, že sa nemohol na pojednávanie dostaviť, prípadne svoju neúčast' vopred riadne ospravedlniť a ktoré za danej situácie možno považovať za dôvod ospravedľujúci zmeškanie konania. Za ospravedlniteľný dôvod nie je možné považovať okolnosť, ktorá žalovanému bola známa, ktorá mu objektívne znemožňovala účasť na pojednávaní, avšak žiadne objektívne okolnosti nebránili tomu, aby svoju neúčast' na pojednávaní včas ospravedlnil. Pod slovné spojenie „ospravedlniteľný dôvod“ neúčasti na pojednávaní nie je možné podriaďovať aj zhovievavosť, resp. benevolenciu konajúcich súdov v prospech jednej zo sporových strán. Pre všeobecné súdy je rozhodujúci iba aspekt reálnych možností, ktoré má sporová strana k dispozícii v danej situácii zakladajúcej ospravedlniteľný dôvod, t. j. napr. či má možnosť telefonicky, prípadne elektronicky kontaktovať súd v deň zmeškaného pojednávania, resp. dostatočný časový priestor na realizáciu takéhoto kontaktu (k tomu porovnaj uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 504/2021).

28. V konaní o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie súd skúma, či žalovaný ne/preukázal existenciu ospravedlniteľného dôvodu zmeškania pojednávania, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, ako vyplýva z citovaného ustanovenia § 277 ods. 2, 3 CSP. Dovolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje so záverom súdov nižších inštancií, že žalovaná dôvod opodstatňujúci zrušenie rozsudku pre zmeškanie predpokladaný ustanovením § 277 ods. 2 CSP nepreukázala.

28.1. Vychádzajúc najmä z obsahu predloženého lekárskeho nálezu (č. l. 83 spisu) nadobudol aj dovolací súd presvedčenie, že okolnosti, ktoré preukázateľne nastali na strane konateľa žalovanej JUDr. Jaroslava Šášika deň pred súdnym pojednávaním (08. decembra 2021), neboli takej intenzity, ktorá by mu bránila svoju neprítomnosť na pojednávaní konanom dňa 09. decembra 2021 včas ospravedlniť. Z predmetnej lekárskej správy ani len nevyplýva, že by konateľ žalovanej bol po prvotnom vyšetrení hospitalizovaný, ba práve naopak je zrejmé, že JUDr. Šášik bol prepustený zo zdravotníckeho zariadenia s upovedomením o plánovanom zákroku (repozícia ľavej nosovej kosti) na nasledujúci deň 09. decembra 2021 v poobedňajších hodinách. Z uvedeného je nepochybné, že v prípade konateľa žalovanej nešlo o taký druh zranenia (obmedzenia), ktoré by bezprostredne ohrozovalo jeho zdravotný stav, vyžadovalo si

neodkladnú hospitalizáciu a znemožňovalo mu napr. telefonicky včas (dokonca už deň pred pojednávaním) oznámiť svoju neúčast' na nariadenom súdnom pojednávaní. Napokon je potrebné prihliadnuť aj na skutočnosť, že konateľ žalovanej nepristúpil k ospravedlneniu svojej neúčasti na predmetnom pojednávaní ani dodatočne, v čase bezprostredne nasledujúcom po vykonaní zákroku (ktorý prebehol bez komplikácií) a následnom prepustení z lekárskej starostlivosti, ale učinil tak až prostredníctvom návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, viac ako mesiac po konaní súdneho pojednávania.

28.2. Možno preto uzavrieť, že žalovaná hodnoverne nepreukázala prítomnosť takej okolnosti, ktorá by jej objektívne znemožňovala svoju neúčast' na pojednávaní včas ospravedlniť, v dôsledku čoho v posudzovanom prípade neboli splnené podmienky pre uplatnenie postupu podľa § 277 ods. 2 CSP.

29. V prejednávacom prípade obsah spisu nedáva podklad ani pre záver, že nižšie súdy svoje rozhodnutia odôvodnili spôsobom, ktorým by založili ich nepreskúmateľnosť či arbitrárnosť, ktorú naznačuje žalovaná vo svojom dovolaní.

29.1. Súd prvej inštancie riadne zdôvodnil, prečo mal za to, že v danom prípade nie sú splnené podmienky na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalovanej. V odôvodnení uviedol, že dôkazy priložené k návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie nepreukazujú, že zdravotné komplikácie jediného konateľa žalovanej mu bez ďalších pochybností znemožnili informovať konajúci súd v predstihu (emailom, telefonicky, el. podaním) o tom, že sa pojednávania nezúčastní. Dodal, že konateľ mohol za seba ustanoviť substitúta na základe poverenia, resp. advokátskeho koncipienta a ak nemá zamestnancov, tak iného advokáta na základe plnej moci. Súd prvej inštancie konštatoval, že okolnosti neprítomnosti žalovanej neboli takej intenzity, že by žalovaná skutočne nemohla ospravedlniť svoju neprítomnosť alebo ustanoviť za seba zástupcu, a to na základe ústnych pokynov, prípadne písomných transformovaných do elektronickej verzie treťou osobou. Poukázal tiež na dostatok času, ktorý mala žalovaná k dispozícii, keďže úraz sa stal dopoludnia dňa 08. decembra 2021 a až o 14:00 hod. dňa 09. decembra 2021 bol konateľ žalovanej objednaný na repozíciu ľavej nosovej kosti v lokálnej anestézii, pričom z predloženého listinného dôkazu nevyplývalo, že by bol konateľ hospitalizovaný. Rovnako zo správy nevyplývalo, že by išlo o život ohrozujúce zranenie a že žalovaná nie je schopná žiadnym spôsobom komunikovať. Súd prvej inštancie uzavrel, že žalovaná v návrhu na zrušenie kontumačného rozsudku nepreukázala existenciu ospravedlniteľného dôvodu, pre ktorý zmeškala pojednávania konané dňa 09. decembra 2021.

29.2. Aj odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa vysporiadalo s rozhodujúcimi skutočnosťami a podstatnými odvolacími námietkami. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je v písomnom odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Odvolací súd rovnako dospel k záveru, že žalovaná dôvod opodstatňujúci zrušenie rozsudku pre zmeškanie predpokladaný ustanovením § 277 ods. 2 CSP neuviedla. Rozviedol, že i keď žalovanou koncipované dôvody vznikli neočakávane a evidentne ich nebolo možné vopred predvídať, tieto nastali preukázateľne v dopoludňajších hodinách deň pred súdnym pojednávaním (na ktoré bola žalovaná riadne predvolaná), pričom z ničoho nevyplýva, že by boli takého závažného charakteru, že by jej znemožňovali informovať o nich a o svojej neúčasti na pojednávaní dňa 09. decembra 2021 vec prejednávajúci súd v dostatočnom časovom predstihu. Podotkol, že obsah predmetného lekárskeho nálezu v žiadnom smere nenaznačuje, že by konateľ žalovanej utrpel devastačné zranenie tváre, v dôsledku ktorého by sa musel okamžite podrobiť operačnému zákroku, keďže na tento zákrok bol objednaný z domáceho prostredia (z ničoho nevyplývalo, že by bol hospitalizovaný) až nasledujúci deň v poobedňajších hodinách. Odvolací súd zároveň poznamenal, že je bežným javom, že v prípade zdravotných komplikácií strany sporu, príp. jej zástupcu, ktoré nastali v krátkom čase pred pojednávaním a tieto nevedel vopred predvídať, súd na základe žiadosti sporovej strany pojednávanie v súlade s ustanovením § 183 ods. 1 CSP, ktoré slúži na predmetné situácie, odročí. Napokon teda konštatoval, že okolnosti, ktoré nastali na strane konateľa žalovanej dňa 08. decembra 2021, t. j. deň pred súdnym pojednávaním, neboli takej intenzity, že by mu zabráňovali svoju neprítomnosť na pojednávaní dňa 09. decembra 2021 včas ospravedlniť a požiadať o jeho odročenie. S poukazom aj na nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 369/2018 a v ňom uvedený výklad toho, čo možno považovať za ospravedlniteľný dôvod zmeškania súdneho pojednávania v zmysle § 277 ods. 2 CSP, dospel k záveru, že žalovaná konajúcemu súdu nedôvodne vytýkala nesprávne právne posúdenie ňou uvádzaného dôvodu ako dôvodu, ktorý nezakladá zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

29.3. Z uvedeného je celkom zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru

dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalovaná sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnila a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľka so závermi vyjadrenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

30. Dovolací súd s poukazom na vyššie uvedené preto dospel k záveru, že procesný postup súdov, ktoré konali v zmysle ustanovení Civilného sporového poriadku, nemožno považovať za porušenie práva na spravodlivý proces. Odvolací súd potvrdením uznesenia súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie za daných okolností neporušil kogentné procesné ustanovenia, a nevymyká sa nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca (pozri najmä uznesenie Ústavného súdu SR zo 4. júla 2019 sp. zn. I. ÚS 233/2019), pričom odvolací súd neporušil vo vzťahu k dovolateľke zaručené procesné práva spojené so súdnou ochranou práva. Uvedeným postupom preto nedošlo k založeniu namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP.

31. Z obsahu dovolania napokon vyplýva, že dovolateľka vytkla súdom nižších inštancií nesprávne právne posúdenie veci v súvislosti s posúdením vecnej legitímácie žalobcu i žalovanej. K tomu dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Aj z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

31.1. Dovolací súd na dôvažok zdôrazňuje, že nemožno pripustiť, aby pojem porušenia práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP mal byť interpretovaný a uplatňovaný tak extenzívne, že zahŕňa aj vecnú legitímáciu, pretože by sa dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP zamerané na odstraňovanie vád znátočnosti bez náležitého zákonného základu stalo dovolaním podľa § 421 CSP, ktorého cieľom je náprava nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom, a aj to výlučne v druhovo definovanej otázke vecnej legitímácie. Popísaný koncept nezodpovedá vôli zákonodarcu vyjadrenej v systematike právnej úpravy dovolania, ako aj v podstate taxatívne vymenovaných dôvodov prípustnosti dovolania a dovolacích dôvodov.

31.2. Naviac, v danom prípade je nevyhnutné prihliadnuť na osobitosť rozhodnutia pre zmeškanie, ktorému nepredchádza štandardné vykonanie dokazovania či právne posudzovanie merita veci. O takýto priebeh sa pripravuje sám sankcionovaný subjekt svojou procesnou pasivitou. Ak teda žalovaná bez kvalifikovaného ospravedlnenia nerešpektovala súdom uloženú povinnosť dostaviť sa na nariadené pojednávanie, musí niesť zodpovednosť vo forme vydania rozsudku pre zmeškanie so všetkými vyššie uvedenými dôsledkami (vrátane neprejednaní námietky vecnej legitímácie) a straty vplyvu na vedenie sporu.

32. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaná neopodstatnene namieta, že odvolací súd (príp. súd prvej inštancie) nesprávnym procesným postupom jej znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP]. Dovolací súd preto dovolanie žalovanej odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

33. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.